

ЮБИЛЕЙГА МУНОСИБ СОВГА ТАЙЁРЛАШ— ҲАР БИРИМИЗНИНГ МУҚАДДАС БУРЧИМИЗ!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ,
ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ
УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

49 йил чiqиш,
№ 67 (13.627).
21 МАРТ
1967 йил
СЕШАНБА
Баҳоси 2 тийи.

ЮБИЛЕЙ ВАХТАСИДА

Анджон областидаги пахта заводларининг коллективлари қардош республикалар пахтакорларига баҳор юнлари — уруғли чигит жунатмоқдалар. Озарбайжонга юз тонна юқори сифатли 108Ф нав уруғли чигит жунатилди. Арманистон хўжаликлари номига тўрт юз тонна чигит юборилди. Ўзбекистондаги кўпгина областлар Анджон пахта заводлари тайёрлаб берган уруғли чигитни оладилар. Фарғона областидаги районлар, Сирдарё области ва республикадаги бошқа областларга сифатли чигит жунатилди.

Ўзбекистон пахта заводлари йил бошидан бери юз миллион метр газлама тўқиш учун етадиган пахтани қайта ишлаб бердилар. Корхоналар планга қўшимча суратда салкам ун минг тонна тайёрлаб бердилар. Бу гола тўқимачилиримиз юз миллион метр газлама тўқишлари учун етади.

Октябрнинг 50 йиллиги шарафига республика пахта тозаловчилари йиллик плани мuddатидан илгари — 25 декабрда адо этиш ва Ватанга планга қўшимча суратда 47 минг тонна пахта толаси ва 445 тонна напон толаси, 1,7 минг тонна лент бериш мажбуриятини олдилар.

Хўжабод районининг хўжаликлари Анджон областида биринчи бўлиб, беда экиш планини бажардилар. Бу йил тўрт юз гектар майдонга беда экилди. Анчагина майдонларда беда нузги бугдой ва жавдар экилган майдонларга экилди.

Термиз районидagi «Октябрь» 40 йиллиги юз хўжалик мажбуриятини олдилар. 85 гектар майдоннинг ҳар гектаридан бу йил 400 центнердан силосбоп кўпюла етештириш мажбуриятини олдилар. Суратда: мажбуриятини адо этиш пайти.

Х. Исронов фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

КОММУНИСТ МАКТУБИ ВАТАНИМИЗ БАХТ-САОДАТИ ЙЎЛИДА

Тўйга тўёна билан келиш қадимий одат. Шунинг учун ҳар бир коммунист, ҳар бир совет граждани Улуғ Октябрнинг шонли 50 йиллик юбилейга аризгудек совға тайёрлаш ҳисси билан аяшляпти. Биз ҳам шундай. Қўлимизда қат-кат орзулар бор. Улуғ айём кўнганча ана шу орзу-умидларимизни амалга оширсак ўзимизни бахтиёр ҳисоблаймиз.

Колхозимиз коммунистлари, деҳқонлари юбилей йилида бултурги ютуқларни мустақамлабгина қолмай, янада улканроқ натижаларга эришишга ақду-паймон қилганлар. Февраль ойида бўлиб ўтган партия йиғилишида ҳар бир коммунист ҳосилдорлигини ошириш юзасидан ўз зиммасига мажбурият олди.

Колхоз бўйича 1200 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 34 центнердан хирмон кўтармоқчимиз. Бундан ташқари давлатга 33 тонна пилла, 75 тонна гўшт, 205 тонна сўт, 33 центнер жун, 100 тонна сабзавот, 17 минг дона тухум, 65 тонна узум топиришимиз керак. Бу осон иш эмас. Шунинг эслатиб ўтиш ўринлики, колхозимиз деҳқонлари кейинги йилларда пахта ҳосилдорлигини сезиларли даражада оширдилар. Масалан, 1960 йили ҳар гектар ердан 29 центнердан ҳосил олдиди. Утган йили давлатга 3 минг 972 тонна пахта топириди. Бу, гектар бошига 33 центнерга тўғри келади. Кўриниб турибдики, олти йил ичида ҳосилдорлик 4 центнер кўтарилди. Бултур юқори сорт пахта сотиш ҳисобига 174 минг сўм қўшимча даромад олинди. Умуман пахадан олинган даромадимиз 1 миллион 488 минг сўмдан ортиб кетди. Даромадининг 61 проценти колхозчиларга тақсимланди. Пилла, сабзавот, гўшт, жун ва бошқа маҳсулотлар харид қилиш давлат планлари ҳам ошириб адо этилди.

Ана шу эришлалар марафанд ўзиб, олган томонга қадимий кўнган одамнинг омон иш эмас. Фақат меҳнат, ижодий меҳнатига юксак марраи эгаллашга имкон беради. Партия йиғилишида сўзга чиққан коммунистлар деҳқончилик маданиятини ошириш, ички резервларни кидириб топиш ва ишга солиш, пахтанинг танархили камайтириш омиллари тўғрисида гапирдилар. Колхоз бу — катта рўзгор. Унда ҳар қўлгун сувдан, ҳар қарч ердан, то бир килограмм ўнгача ҳисобли бўлмоғи, ўзига қўйилмоғи, тежаб-тергаб фойдаланилмоғи лозим.

Негаки, колхознинг паст ҳосилли, кам даромади хўжалик бўлиб қолишига юқоридagi маҳсул таллабларга етарлича аҳамият бермаслик ҳам сабаб бўлади. Колхозимиз коммунистлари, деҳқонлари юбилей йилида ана шунларга аҳамият қилган ҳолда ишлашни дилларига тўғиб қўйганлар.

Биз бу йилги ҳосилнинг тақдирини тўғрисида ўт-

Файзмиддин АБДУРАЗОҚОВ,
Анджон районидagi Карл Маркс номида
колхозининг бригада бошлиғи, республикада
хизмат кўрсатган пахтакор.

ган йилнинг кўзидан бери бош қотириб келимоқдамиз. Бирча майдонларни кузда чуқур шудор қилиб қўйганмиз. Сугорилар шунинг тўғрисида солинди. Далага планда кўзда тутилган 6 минг тонна маҳаллий ўғит тўла чиқарилди. 11 та ҳайдов, 23 та чоппи трактори ва 24 севалка ремонтдан чиқарилиб, маҳсулга тахт қилиб қўйилди. 19 та экипаж шай ҳолда турибди. 883 тонна минерал ўғит ташиб олинди.

Мен бу ўринда ана бир нарсани айтиб ўтмоқчиман. Колхозимизнинг пахта майдонлари асосан адирларга жойлашган. Ерлар бошқа хўжаликлардаги каби текис эмас. Шунинг учун йил бошидан бери даладаги худди аз ойларидаги сингари одам кўп бўлди, моторлар гуруллаб турди. Ерни экишга сифатли тайёрладик. Ўзда сув кўллаб қолган ерларни тулқин билан текисладик. Сув турмайди-ган нишаб жойларни текисладик. Биз ҳар йили шундай қиламиз. Чунки бу процесснинг ҳосилдорликка таъсири катта.

Ерни текислаш, боронлаш ва бошқа экиш олди тайёргарлик ишларини нисбатан етказиб қўйдик. Шундай қилмасак бўлмайди. Чунки адир ерлар тез етилди, эгити экишни бошқа хўжаликларга нисбатан зўра бошлаймиз керак.

Пахта майдонининг 400 гектари фақат насослар ердаимида сугорилди. Бунинг эътиборига олиб, мажбура насосларнинг ҳаммасини ремонт қилиб, жой-жойига ўрнатдик. Бу ишларни амалга оширишда колхоз партия комитети, агрофизга уюшган 133 коммунист «брат кўрсатмоқда». Мен икки жонқувар коммунистнинг иши ҳақида қисқача ҳикоя қилишни истардим. Аҳмаджон ака Тўхташев анчадан бери пенсияда. Кексалик роҳатини кўриб уйда ётасиз бирон унга бир нима демайди. Лекин қишлоғимизнинг фахри бўлган шу кекс коммунист сира тиниб-тинчимайди. Уни қачон бўлса далада кўраман. Ҳали у бригадага, ҳали бу бригадага боради. Коммунистлардан хол-ақвол сўрайди. Тақрибларини ўртоқлашиб қайтади. Партокм секретари Абдулхай Иброҳимов Аҳмаджон ака билан тез-тез фикр алмашиб туради. Йиғилиш кун тартибига масала тайёрлашда албатта ундан маслаҳат сўрайди.

Кекса коммунист, пенсионер Тошхон Асқаров ҳам шунча. Уни кўпгина 7-бригада даласида учратаман.

Катталар ишлаганда биз, ёш коммунистлар тек турармидик, — дейди у. — Улардан ибрат олишга интиляймиз. Энди икки оғиз сўз бригадамизнинг иши ҳақида. Мен 1958 йилдан бери бригада бошлиғиман. Йилгари 15-бригадага раҳбарлик қилардим. Бригадамиз юқори ҳосилли эди. Ҳар гектар ердан 40-45 центнердан хирмон кўтариш бизга одат бўлиб қолган эди. 1965 йилнинг бошида партокмиз кабинетига қақириб, менга энг қолоқ 13-бригадага ўтиб ишлашни таклиф қилди. Иккинчи бўлиб ўтирмадим. Ҳозир бўлдим. Коммунист партиянинг солдати, партия қаува юбурса ўша жойда ишлаш, шахсий намуна кўрсатиш керак эди.

Қолоқ бригадага ўтдим.У ердаги коммунистларга таъямиди. Улар билан бамаслаҳат иш тутдим. Тракторчи Карим Солиқов,сувчи Мўмин Эминов, Карим Тожибоев, М. Исронов каби коммунистлар бригадани оёққа турғизш учун курашда жон-бозлиқ кўрсатдилар. Меҳнатимиз зоё кетмади. Ўша йилги ҳосилдорлиқни гектар бошига 7 центнер оширдик. Бултур 110 гектар ернинг ҳар гектаридан 45,5 центнердан пахта териб олдик. Бу районимизда рекорд кўрсаткич ҳисобланади.

Юбилей йилида Ватанимиз Бахт-Саодати йўлида янада яхшироқ меҳнат қиламиз. Ҳар гектар ердан 46 центнердан пахта беришни мўлжаллаб турибмиз. Ҳарватимиз шунга яраша бўлмоқда. Ерни текислаш, боронлаш ва бошқа экиш олди тайёргарлик ишларини тамоқладик. Эрта-индин ерга уруғ ташлаймиз. Чигит экишни узоғи билан ўн кунда тугаллаймиз. Эзгу-ниҳтимиз шундай.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДУМИНИНГ ФАРМОНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Советининг Президиуми Ўзбекистон ССР конституциясининг 38-моддасига биноан қарор қилади:
Еттинчи чақириш Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Советининг биринчи сессияси 1967 йил 13 апрелда Тошкент шаҳрида чақарилади.

- Ўзбекистон ССР Олий Советининг муҳомадасига қуйидаги масалалар қўйилсин:
1. Ўзбекистон ССР Олий Советининг мандат комиссиясини сайлаш.
 2. Ўзбекистон ССР Олий Советининг доимий комиссияларини сайлаш.
 3. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг фармонларини тасдиқлаш.
 4. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумини сайлаш.
 5. Ўзбекистон ССР ҳукумати — Министрлар Советини тўзиш.
 6. КПСС Марказий Комитетининг «Меҳнатқашлар депутатлари қишлоқ ва посёлка Советларининг ишлари яхшилаш тўғрисида»ги қарори ва бу қарорни амалга ошириш соҳасидаги вазифалар.
 7. Республика аҳолисининг соғлигини сақлаш ишларини кучайтириш чоралари тўғрисида.
 8. Ўзбекистон ССР аҳолисини коммунал-маиший хизмат кўрсатишнинг аҳволи ва бу хизматни янада яхшилаш чоралари тўғрисида.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг
Раиси **Е. НАСРИДИНОВА.**
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг
Секретари **Р. САХИБОВЕВ.**

1967 йил 20 март.
Тошкент шаҳри.

ТАНТАНАЛИ КҲН

Олти иттифоқдош республика шаҳарлари ва қишлоқларида сайлов қўли қувончли ва тантанали ўтди. Ўтган йилнинг 19 мартда Грузия, Озарбайжон, Литва, Гиреаностон, Арманистон ва Остония олий ва маҳаллий советларига сайловлар бўлиб ўтди.

Ҳамма жойда овоз бериш зўр активлиги, аҳиллик ва уюшқонлик билан ўтди ва кўннинг биринчи ярмидаёқ сайловчиларнинг катта кўнчилиги ўзларининг гражданилик бурчларини адо этиб бўлишди.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ
ПРЕЗИДУМИНИНГ ФАРМОНИ

Х. Т. Зариповга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби»
фахрий унвонини бериш
тўғрисида

Ўзбек фольклоршунослиги ва навоишунослик соҳасидаги самарали илмий тадқиқотлари учун филология фанлари доктори, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси тил ва адабиёт институти ўзбек совет энциклопедияси бўлимининг мудири Ходиди Тиллаевни Зариповга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг
Раиси **Е. НАСРИДИНОВА.**

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг
Секретари **Р. САХИБОВЕВ.**

1967 йил 20 март.
Тошкент шаҳри.

Ўзбекистон пойтахтининг жамоатчилиги танили олим, филология фанлари доктори, республика фанлар академияси А. С. Пушкин номи тил ва адабиёт институти Ўзбек совет энциклопедияси бўлимининг мудири Ходиди Тиллаевни Зарипов тугилган куннинг 60 йиллигини ҳамда илмий-педагогик ва ижтимоий фаолиятининг 40 йиллигини нишонлади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Мажлислар заляда бўлиб ўтган илмий сессияда олимлар Х. Т. Зариповнинг ўзбек фольклоршунослигига қўшган ҳудда катта ҳиссаси ҳақида гапирдилар.

Ўзбекистон Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси И. О. Султонов сессиянинг тантанали қисминини очди. Институт директори, филология фанлари доктори К. Х. Хазаров Ўзбекистонда фольклоршунослик асосининг ҳаёти ва фаолияти тўғрисида гапириб берди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. С. Сахибова Х. Т. Зариповга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби» фахрий унвонини бериш тўғрисидаги арлиқни унга топишди.

Ўзбекистон олимлари ва меҳмонлар юбиларини самимий табриқладилар. (ЎзТАГ).

Зафар самплари

УРУҒ, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Уруғ районидagi «Правда» колхозининг чорвадорлари давлатга 900 ўринга 910 центнер гўшт сотдилар. Бўрдоқига қўйилган 265 бош қора молнинг ҳар бири тирик вазнда 240 килограммдан, 44 бош қўнча юз килограммдан, 8 бош от уч юз килограммдан қилиб гўштга топириди.

ТЕРМИЗ, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Сурхондарё областининг юлхоз, совхозларида қорачу қўнчалари қўнчаларни кундан-кунга оммавий тус олмади.

Марйўрган районидagi Ленин номи колхоз отарларида совхозларнинг учдан бири қисини қўнчалар. Колхознинг Файзулла Хайтмутов бош қўнча бўлган отаридаги 530 совхоздан 270 бош қўнчалар, совхозларнинг қўнчаларидан эгиз қўнча олинмоқда. Бу отарда ҳар юз бош совхоз ҳисобига ҳозиргача 115-120 тандан қўнча тўғри келляпти.

ТОШКЕНТ области. Калинин район чорвадорлари давлатга пландаги 1843 тонна ўринга 1867 тонна сут этлазиб бериб, биринчи квартал планини мuddатидан анча олдин бажардилар.

Н. САЪДУЛЛАЕВ.

ҲАММА СЕН БИЛАН БИРГА, ВЬЕТНАМ!

ВЬЕТНАМ ХАЛҚИ БИЛАН БИРДАМЛИК
ҲАФТАСИНИНГ ЯҚУНЛАРИГА ДОИР

Совет Иттифоқида утқириётган курашаётган Вьетнам халқи билан бирдамлик ҳафтаси тугади. Африка-Осиё бирдамлиги ташиноти кенгашининг Индонезиядаги сессияси қарорига биноан 13 мартдан 19 мартгача утқириётган маъна шу бирдамлик ҳафтаси кунларида Америка агрессорларининг Вьетнамдаги йлги қонли жиноятларини қаҳр-ғазаб билан қоралаётган миллион-миллион совет қишлоқларининг овози тагин ҳам зўр куч билан баралла янради.

Бирдамлик ҳафтаси вақтида, деҳи Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги Совет комитетининг масъул секретари Д. Ю. Долдзев ТАСС мухбири билан суҳбатда, совет халқи ўз эозлиги ва миллий мустақиллиги учун, Америка қўнчаларини янада Вьетнам тўғрисида дарҳол чиқарилиб бориш учун, ўз ватанининг тандирини ўзи ҳал қилиш ҳуқуқини олиш учун курашаётган Вьетнам ватанпарварлари билан бирдамлик бўлишга астойдил бирдамлик эътиборини яна бир марта қайтариб қилди.

Барча иттифоқдош республикаларнинг пойтахтларида — Бонку, Минси, Кишинев, Таллин, Тбилиси, Ереван ва бошқа пойтахтларда, энг йирини саноат ва маданий марказлар бўлган Ленинград, Харьков, Новосибирскда қардош халқини қувватлашга бағишланган уюм, шаҳар митинглари ўтказилди. Митингларнинг қатнашчилари барча совет ишчиларининг иродасини, ифодаб, АҚШнинг Манубий Вьетнамдаги жинояткорона агрессиясини тўқатишни, Вьетнам Де-молатри Республикасининг тиш шаҳар ва қишлоқларини бомбардирион қилишни тўқатишни ҳамда тишчилар Вьетнамга қарши қилинмаётган бошқа агрессия ҳаракатларини тўқатишни талаб қилдилар.

Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги Совет комитети президиумининг мажлиси бўлиб ўтди. Президиум Индонезия сессияси қарорларини яқиндаги билан маъқулади ва бу қарорларни ўзининг яқин даврга мўлжалланган амалий ишга асос қилиб олди.

Мамлакатимиз жамоатчилиги кенг доираларнинг талаби билан Вьетнамни қувватловчи Совет комитетининг биринчи мажлиси муҳим воқеа бўлди. Бу мажлисда Вьетнам билан бирдамлик уюмхалқ мамлакатининг янада мустақамлашга ва ривожлантиришга қаратилган тадбирлар ишлаб чиқилди.

Масъула меҳнатқашлари вакилларининг йиғилиши биринчи даражада аҳамиятга эга воқеа бўлди. Бу мажлис совет халқи вьетнамлик қардошларга бундан буён ҳам ҳар томонлама ва амалий ердан кўрсата беришга маҳкам бел боғлаганининг яқинда қилди. Йиғилиш қатнашчилари Совет Иттифоқи Коммунист партияси ва Совет ҳукуматининг Вьетнамнинг Америка агрессиясига қарши курашишга ердан кўрсатишга қаратилган сибастини тўла равишда маъқуллаётганлиқларини айтидилар. Москвадаги қабул қилган резолюцияда Вьетнам халқининг олдидан иш сурбат агрессорнинг тор-мор келтирилишига астойдил ишонган ҳарча совет ишчилари учун яқин ва аъзи ш эътибори ўқитиб ўтди.

Бирдамлик ҳафтаси, деҳи Д. Ю. Долдзев пиравардида, бутун дунёнинг прогрессив кучлари курашаётган Вьетнамни тобора кўпроқ қувватлаётганлиқларини, планетанинг барча соф виждонли ишчилари Вьетнам билан қардошларча бирдамлигини мустақамлаётганлигини яқинда кўрсатди. (ТАСС).

Л. И. БРЕЖНЕВ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев Совет Иттифоқида расмий визит билан меҳмон бўлиб турган Австрия федерал канцлери доктор Йозеф Клаусни 20 мартда қабул қилди ва у билан суҳбатлашди.

Австрия ташиқ ишлар федерал министри доктор Л. Тонич-Зорни доктор И. Клаусга ҳамроҳ бўлиб келди.

Суҳбатда Совет томонидан СССР ташиқ ишлар министри А. А. Громико қатнашди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советидан

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети чуқур қайғу билан маъдум қиладиларки, атоқли совет физик олими, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги, Республика фанлар академияси Ядро физикаси институтининг директори Сергей Васильевич Стародубцев оғир насалликдан кейин шу йил 19 мартда вафот элди.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ
ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДУМИ
ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

У Й Ы Ф О Н

ФЕЛЬЕТОН

Неча кун бепарво ухладик эйи
Энди бонг чалинди, ётма доғ
қотиб,
Фурсатни ўтказма гафалатга
ботиб

Ҳой, Одамбой, уйғон, уйғон!
Кўзинг оч, қариди қишнинг
сафарини,
Кеч экин экиннинг бордир
хатарини,
Бобурларнинг тўнқиди оқорини,

Хазораси районидagi «Октябрь» колхозда кўкдам экишга тайёргарлик кечикмоқда. Айниқса ерларни текислаш, шўр ювиш суръати суст. Колхоз раиси Одамбой Раҳимов қиш пўстинини ҳануз ечмаяпти, пинак бузмаляпти.

Ҳой, Одамбой, уйғон, уйғон!
Муз эрди, суварлар оқди сой
тўлиб,
«Уйғон!» деҳи март исми ой
кириб,
Туриш неран қўллама-ниша шай

Шўр ювишга тайёрланган ер
қанг!
Ҳой, Одамбой, уйғон, уйғон!
Иш нерак, қуй, курун лоф-
қоғларининг,
Еч пўстини, қўнқилин, қўнқо-
ларининг,

Тортмасдан бурунроқ
тановларининг,
Ҳой, Одамбой, уйғон, уйғон!
Ф. ЗОХИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиқ министрининг сессиясида кўн қиллар — далада ишлаганини учун ва тўғрисида 50 йил тўғрисида музоабат билан республика яллов-мелiorация қўрилиш тўғрисида бошқарувчи Владимир Федорович Иванов Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонию буюқ, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлашди.

ОБИДАЛАРИМИЗНИ КЎЗ ҚОРАЧИҒИДАЙ АСРАЙЛИК

300 коллектив аъзоси бор. Самарқанд областида атрофига 58 минг индивидуал ва 400 коллектив аъзоси бирлаштирган 600 бошланғич таъкилот тузилган.

Бошланғич таъкилотлар тузиш ва Жамиятга аъзолар қабул қилиш давом этмоқда. Жамиятнинг шаҳар ва район конференцияларида Жамиятнинг кенгашлари ва област конференцияларига делегатлар сайланаётди. Област конференцияларида эса област кенгашлари тузилиб, Таъсис сьездида делегатлар сайланмоқда. Булар партия, совет таъкилотларининг ходимлари, завод, фабрикаларнинг ишчилари, колхоз ва сов-

хозларнинг дехқонлари, жамоат ва илмий таъкилотларнинг, мактаб, олий ўқув юрталарининг ходимлари, буларнинг ҳаммаси Узбекистоннинг қадимий ва нодир ёдгорликларини севдиган, қадрайдиган, тарихий обидаларга зўр ҳурмат ва эҳтиром билан қарайдиган кишилардир.

30 мартда 500 дан ортиқ делегат Жамиятнинг таъсис сьездида иштирок этиш учун республика пойтахтига келадилар. Сьезд Узбекистон Компартияси Марказий Комитетининг мажлислар залида бўлади.

Сьездеда қадимий обидаларнинг, нодир ёдгорликларнинг қандай аҳволда эканлиги муҳокама

қилинади, уларни асраш, пропаганда қилиш масалалари кўрилади.

Сьезд унинг раҳбар органини сайлайди. Таъсис сьезди катташчилари қадимий архитектура ёдгорликларининг фото-кўргазмаларини кўрадилар. Кўргазмада обидаларнинг Улуғ Октябрь социалистик революциясига бўлган аҳволи, кейинги йилларда ёдгорликларни гиклаш юзасидан қандай тадбирлар амалга оширилганлиги намойиш қилинади. Совет ҳокимияти йилларида тарихий ва маданий ёдгорликларни тиклаш, сақлаш соҳасида жуда катта ишлар қилинди.

Саябат саройида очилган фото-кўргазмани кичка мундарида 400 минг киши келиб кўрди. Томошибилар Узбекистон архитектура обидала-

ридан ниҳоятда таъсирланганликлари, мафтул бўлганликлари тасдиқлар тобора аниқ бўлиб бораётган. Чиндан ҳам бу обидалар жаҳон ахтаришга эга бўлган нодир архитектура асарларидир. Кўргазма кишиларимиз, айниқса ёшлар маданиятимиз тарихини ўрганишга жуда қизиқувчанликлари билан кўрсатди.

Ҳукуматимизнинг катта ғамхўрлиги ва халқ орасидан етишиб чиққан истеъодли усталарнинг меҳнати туялмай қўлгина ёдгорликлар қайта тикланиб, ўзининг аса ҳолига келтирилди. Партия ва ҳукуматимиз авлод ва аждодларимиз томонидан бўлиб эгилган қадимий маданиятимиз ёдгорликларини сақлаш ва тиклашга кўп сайин ғамхўрлик қилмоқдалар.

А. ШОМУРОВА,
Узбекистон тарихи ва маданияти ёдгорликларини асраш Жамияти республика таъкилот комитети раисининг ўринбосари.

БЕШ ЙИЛЛИК ИЛГОРЛАРИ

О хангарон кўмир конини «Узбекистон қочқармаси» деб аташлари бекиз эмас. Ҳар кун бу ердан вагонлар эмас, эшелонлар «қора олтин» республикамиз қороналарига йўналиб туради. Конининг кўмир разрезидидаги 4-участка коллективни Улуғ Октябрьнинг 50 йиллиги нишонланадиган муборак йилда айниқса ғайрат-шижоат кўрсатиб ишламоқда. Юбилей шарафига олинган маъмуриятлар муваффақият билан эдо этилмоқда. Шахтёрлар вақти келинган ҳажмдаги кўмирни муддатидан илгари қазиб чиқариш ва планга қўшимча равишда анча қилган таъбирлар учун ҳаракат қилаёттирлар.

Комсомоллар ҳам алоҳида намуна кўрсатишчиди. Тоғни талқон қилишга тайёр бўлган комсомол-ёшлар ишнинг қийин участкалари, да мардонавор меҳнат қилаёттирлар. Виктор Никитин ҳам шулар даражасида. Кўп ибратли ишлари билан ҳурмат-эътибор қозонган. Шахтада ишлаш қийинми? Виктор шу масбни таллағанда бу ҳақда сира ўйламаган. Шахтёрликка илҳос қўйган. Ҳар қандай кутлуг маррага, муборак орзу-тиланга қийинчиликларга эришиб бўлмаслигини жуда яхши биларди. Илгорлар таърибасини кунт билан ўрганган Виктор пешнадаманга қаторига қўшилди олинди. Бу давр ичиде у назарий билимининг, малакасининг ошириш устида тимий ишлади. Кундузи ишлаб, кечкурунлари кон техникумига ўқишга қатнади. Техникуми тамомлагандан сўнг, ёш мутахассис кўмир разрезиде мастер бўлиб ишлади.

Ушандан буюн ун ил ўтди. Меҳнатсевар, қийинчиликлардан қўрқмайдиган, сарҳарат, таъкилотчи, таъкиротик биғит бўлиб етишди. Утган йил у ишлабган участка коллективни планга қўшимча равишда минглаб тонна юқори сифатли қўнғир қазиб юрнатди. Бу муваффақиятга юбилей шарафига муносиб тўхфа таъйинлаган Виктор Никитин ҳам муносиб ҳисса қўшди. Суратда: ёш мутахассис Виктор Никитин.

Қ. Ҳожинов фотоси, (ЎзТАГ фототехникаси).

Мен обком секретари Вохид Солиқович Солиқовнинг ҳузурига бир масалада киргандим. Қороналарнинг янги системада ишлашга ўтиш нимага бунчалик оғир кўчаётганини билмоқчи эдим.

— Бунга асосан иккита нарсга сабаб бўлади, назаримда, — деди у. — Биринчи — қорона раҳбарларининг журъатсизлиги бўлса, иккинчиси — юқори таъкилотларнинг қоронадаги ҳақиқий аҳволга етарли баҳо беришга олмаётгани. Бошқача айтганда, кўп қороналарнинг раҳбарлари янги системага кўчиб ишлашга тайёр эмасликлари уш министриликларга иббат қилиш билан овора. Ваъданинг қўнғирлар эса ўз қороналарининг қўнғирлиги, тайёргарлиги ишонсизлик билан қараб муддатни орақча сўриб келишчиди.

— Масалан, қайси министрилик? — Қўнғирли материаллари саноат министрилиги шундай қилиб назаримда. Қўнғирли цемент комбинати янги системага кўчиб ишлашга мумкин эмас. Лоқин министрилик қарорини ўзгартирмади, апрелдан руҳсат берамиз, дейишди.

— Кейин кўнғирлига обком секретари шу комбинатнинг директорини ҳақида гапириб қолди.

— Қайи энди ҳамма директорларини Шариповга ўхшаган бўлса Ҳаракатчан, принципал, бошлаган ишни охирига етказмагунча тиниб-тинчимайдиган. Одамларнинг юрагига шундай йўл топадики... Шу туфайли бир йилда комбинатда қанча ўзгариш қилиб юборди. Сиз бир бориб кўринг-на.

Мен борган кўнғир комбинатини Шариповдан аввалги директор Тошпулатов келган экан. Комбинатини бирга айландим.

— Тошкентта министриликка тушганда, — деди у, — Шарипов комбинатини бузиб тузатаётганмиш, қайта қураётганмиш, ундай қилаётганмиш, бундай қилаётганмиш деган гаплар... Эшитиб, бузиб қайта қуришни қанақа ҳолати борақан деб келдим. Ҳар ҳолда яхшим-ёмоним мен ҳам шу ерда директорлик қилганам...

Тошпулатов ҳозир бир йилдан буюн Бекобод цемент заводининг директорини экан.

Бу икки директор деярли бир хил йўлни босиб ўтган. Иккисининг ҳам ёши энди ўттиздан ошган, институтини бирга битириб, ишни шу комбинатда мастерликдан бошлашган. Иккаласи аввал цех бошлиғин, беш мутахассис, ди-

ИҚТИСОДИЙ ИСЛОХОТ ВА ХЎЖАЛИК ХОДИМИ

ДИРЕКТОР КИРОЙИ ШУНДАЙ БЎЛСА

ректор ўринбосари лавозимларида ишлаб-чиниб, ундан кейин директорликка кўтаришган. Фақат Тўғрўн Тошпулатов директорликка қайта кўтаришган бўлса, Тўғрўн Шарипов директор ўринбосари бўлиб кўнғир ишлаб қолган. У бир қанча вақт Охангарон цемент заводига директор ўринбосари бўлиб ишлаб келган. Унинг директорлик қилаётганига энди иккинчи йил кетяпти.

Лекин дадил иш юртишдан бер қоронада беш-ўн йилдан бери директорлик қилиб келадиган одамга ўхшайди. Айтиш мумкин, баъзи собиқ директорлар тўрт беш йилда ҳам қилмаган ишни у бир йилда урдалашга муваффақ бўлибди. Шуниси одамни ҳайратга солади.

У директорлигини олган вақтда цементнинг сифати, бошқача айтганда, унинг маркиси 412 бўлса, ҳозир комбинат 447 маркали цемент берипти. Аслида эса бу қороналарда цементнинг маркисини кўтаришдан мушкул иш йўқ.

Қўнғирли цемент комбинати тарихида шу вақтгача, Тўғрўн Шарипов директор бўлгунча қадар 600 маркали цемент ишлаб чиқарилмаган экан. Илгари бу мумкин эмас деб ҳисобланб келинган экан. Утган йил эса қоронада коллектив, мутахассислар директор раҳбарлигида шунга журъат этишибди, ниҳоят шундай юқори маркали цемент ишлаб чиқаришга муваффақ бўлишди.

— Фарғонадаги саккизинчи ва ўн туртинчи трестларнинг раҳбарлар илтимос қилиб қолдишди. Шундай цементнинг ҳар тоннасини Россиядан келтириш ўттиз сўмдан тўшаётган экан. Биз ўзимизда ишлаб чиқариш илҳолни топиб уларнинг ҳолатини чиқардик. У қўнғирлиларга тенг барибаразона тушди, — дея тушунтирибди Шариповнинг ўзи «бунга бир чекмаси қўнғирчилар ҳам сабабчи бўлишди» деган мазмунда. Шундан кейин Қўнғирли цемент-

чилари яна ҳам масъулиятли ишга қўла уришди. Тўғрўнлар қўнғирли учун ишлатилган махсус цемент ишлаб чиқаришни йўлга қўйишга журъат этишди. Тўғрўн Тўғрўн Тўғрўн учун лозим бўлган махсус цементни Охангарон цемент заводи ишлаб чиқариб бера олмагач, Қўнғирли цементчилари бу ишни ўз елкаларига олишди.

— Мен бу ерда йигирма саккиз йилдан бери ишлайман, — деди директор ўринбосари Сергей Александрович Крамер. — Лекин комбинатимизда тўғрўн учун ишлатилган цемент ишлаб чиқаришга йўлни аслай олмаган. Фақат Утган йил директор Тўғрўн Яхьяевнинг ташаббуси билан бунга муваффақ бўлидик. Тажриба тариқасида беш юз тонна тайёрлаб беришдик, маъқул тушибди. Яна сўрашпай.

Директор Тўғрўн Шарипов қотмадан келган, ҳушмуомала, ҳаракатчан, сезгир, келишган йигит. У ўзини тутиш, муомаласи билан кўнғир институт муаллимларини эслатади. Ўтирган жойда кўнғир иш қўла узиб қўнғирларнинг директорлардан эмас. Комбинатни айланиб бориб кўрдим. Ишчилар орасида юрси ахши. Одатда ақин одамлар учрашиб қолганида кўнғир иш беришларига қараб юрдилар, ҳол-аҳвол сўраганни шошиладилар. Мен бу ерда ишчилар билан директор ўртасида шундай муомаласотиб, шундай яқинлиқни кўрдим. Қоронада ишнинг ахши йўлга тушиб бораётгани шундан бўлса ажабмас.

У собиқ директор билан менга олдин комбинат территориясиди бузилган ва бузилмаган жойларни кўрсатди. Комбинат қўнғирлардан буюн турган ҳар хил майда-чўйда, керакти-кераксиз, дуч келган ерга тикланб ташланмаган ерда чимчиримотларни буздириб ташлади. Улар ички йўлларини тўғрўнлашга имкон бермай келган экан. Ўйгани булар эмас, янги директор журъат қилиб, олдинги ташлаган темир-бетон констрүк-

майдонидан қайтиб келгач, 1942 йилда «Болаларга кўнғир орна бериш масаласи» деган темада кандидатлик диссертациясини ёзди. 1943 йилда, урушнинг авжи қизган пайтда Қоракўнғирнинг СССРга юборилиш, Социалистик давлат қўнғирли ва автоном республикаларнинг беш хирурги қилиб таъинланди.

1947 йили Ўрта Осиёда биринчи бўлиб Тўғрўн баъсиде бошлар киргургиси қилинмаси очилди. Қарим Хожиевич айна шу клиникани бошқаради. У манча ҳозиргача. Йигирма йил давомида бошлар соғлигини сақлаётган муқаддас вазифини адо этишда намуна кўрсатиб келмоқда. Қарим айна раҳбарлик қилаётган клиникада 20 йил ичиде 40 мингдан ортиқ бола даволанди. 30 минг бола операция қилинди. Қарим Хожиевичнинг 35 йиллик умри эса жарроҳликка — қўлда туш билан кишиларга ҳаёт бағишлаш ишига сарфланди. Шу оқилонаб ҳизматлари учун Қарим Хожиевич Тоҳиров «Хурмат белгиси» ордени ҳамда республика Олий Совети Президиумининг фахрий ёрлиғини билан мукофотланди.

Қарим айна ҳақида яна жуда кўп нарсаларни билиш мумкин. Масалан, фашистлар бостириб келадиган пайтда, ўн-саккиз йил қўнғир остида Нуриддинов деган капитанин тап тормай операция қилгани, сон-санокчи оилаларга, оналарга, болаларга бахт улашгани, ҳаёт на-ишадиса қайтариб бергани... Эҳ, бунга юмаларнинг ҳисоби йўқ.

Овчиннинг столи устида уюм-уюм китоблар. Ленинград профессор Г. А. Барнов, Ригада А. П. Визнев, Свердловскда А. Ф. Зенер, украинлик профессор М. И. Димитров ва бошқа жуда кўп йиллик олимлар Қарим Хожиевичга ўзларининг китобларини юборишган. Манча бу китоб эса йттиформиздаги энг кучли болалар хирурги Москалин олим С. Я. Доловскийдан келган. Унда улкан шифокорнинг Қарим Хожиевичга бўлган тегинос ҳурмати, юрак сўзлари баён этилган: «Мамлакатимизнинг атоқли хирургиядан бири бўлган қадри Қарим Хожиевичга! Машаққатли ишларда сизга катта муваффақиятлар тилаб, профессор С. Я. Доловский».

Москвалик хурматли профессорнинг бу кетакларига биз ҳам баъжониди қўнғиримиз. Олтинчи ҳақида қўнғир айна шифокоримиз Қарим Хожиевич Тоҳировга узоқ умр, олжанов ишда да улкан ютуқлар тилаймиз.

Утган УСМОНОВ.

Суратда: профессор К. Тоҳиров тоғларда билан.

А. Тўраев фотоси.

Фанимиз Фидойи

намоёндалари

ОЧЕРК

Биз ақшда шу биринчи олим раҳбарлик қилаётган Тошкентдаги 14-болалар касалхонаси хирургия клиникасида бўлидик. Қарим Хожиевич — ҳозир ўнлаб ширлар етиштириб чиқараётган жоюкур профессорларимиздан бири ҳисобланади. У Тошкент медицина институтини болалар хирургия кафедрасининг мудир, республикада хизмат қўнғирган врач, медицина фанлари доктори. Қарим айна ўзининг ўттиз беш йиллик ишнинг фаолияти даврида 50 дан ортиқ илмий иш яратиб, кишиларимиз саломатлигининг ҳақиқий қосбонига айлانган юм.

— Асрлар бўйи халқ бошида бало бўлиб келган турки касалликлари қисқа вақт ичиде йўқотиш иш фақат Улуғ Октябрь илҳолби туфайлигина ҳал этилди, чунки кишиларимиз ғамини ўйлашга ўзига бирдан-бир маъна қилиб олган Совет давлати дастлабки йиллардаки медицинавий раволаштиришга жуда катта ҳақиқат билан қаради, — деди Қарим Хожиевич ўта сажимий оҳангда. — Манча, масалан, қўнғирли тош йиғилди қўнғирли касаллиқнинг олиб қарайлик. Бу дард-қадимдан маълум. Ҳатто бундан 2000 йил олдинроқ Ўзбекистон Гипокрит асарларида ҳам қўнғирли касаллиғи ҳақида фикр юритилган. Атоқли олим Гаспарян эса илгари «Россияда

қўнғир-тош дарди жуда кўп тарқалган эди. Уни ҳатто «омманий касаллик» номи билан юритишарди» деб тўғувилик бериди. Манча, энди қараган, бирор кишининг шу дарддан ноубуд бўлаётганини кўрмайсан. Чунки ўз вақтида даволаш учун қўнғир барча широтлар маъжуд. Лекин биз бунга оммалиқча эришганимиз йўқ, албатта. Бу борада ҳал кетганда очинган айтиш керак.

Қарим Хожиевич ўйга толди. Сирфан оқ сочлари орасига панналарини сўчиб, майда ақини босган майгалини тириштирибди, даразадан таъкиратга қараганча:

— 1932 йили Ўрта Осиё Давлат университетининг медицина факультетини битирганидан кейин орадан икки йил ўтгач, мен Термизга юборилдим, — деди. — Юз ўнгилик жарроҳлик бўлимига беш хирург қилиб таъинландим.

Вир кун иш тутишдан кейин ҳужрамга кетмоқчи бўлиб йўлга чиққан эдим, краверинида бир чол — хасасига тангача қўнғирлиқ ўтирганини кўрдим. Ҳол-аҳволини сўрадим.

— Менга энг катта дўхтирнинг керак, болам, — деди чол.

— Ҳўш нима илҳолнинг бор эди? — Иш бор, болам, — деди у яна.

— Айтаверинг. Катта дўхтир менман, — дедим ярим ҳазил, ярим чўн қилиб.

Ана шу воқеадан кейин орадан оллик йил ўтди.

1962 йилга келиб бир вақтлардаги уша касалмайд Қаримжон, ҳозирги атоқли хирург олим Қарим Хожиевич Тоҳиров ўзининг «Узбекистонда болаларда қўнғирлиқ касалликлари номи монографиясини напир эттирди. Китобнинг биринчи саҳифаси муаллифининг қўнғирлиқ сўзлари билан очилади:

«Бу асаримни ёзишда қўнғирлиқ касаллигидан чексан аъзоларимни бирга тортишган, менги тиб илмига йўллаган ғамгузашта, севиниб онам Ойшабегимнинг ёрқин хотирига бағишлайман».

ХАТЛАРИНГИЗГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

ИШДАН ОЛИНДИ

Калинин номи колхоз аъзолари редакцияга йўллаган хатда қўнғирлиқ айтилган: Колхознинг Ленин номи, «Узбекистон», «Еш Ленин» участкаларидаги жамоат бинолари, хонадонлардаги электр чироклари жуда хира ёнади. Шу сабабли колхозчилар нечарлар электр чирокларини ёниб турган пайлада ҳам неросин чирок ёниб ўтиришга мажбур бўлимоқдалар. Бу участкалардаги аҳолига газета-журналлар ҳам вақтида етказиб берилмади. Хат-хабарлар, пенсия пули ағаларига неч тарқатилди. Бу ҳақда Чиготай ва Олтепа алоқа бўлимига мурожаат қилинди. Ленин ёнор чора-тадбир қўнғирлиқ. Масалага редакция алашушунинг илтимос қилинди.

Редация хатини Калинин район кироия комитетига небориб, унда келтирилган фактларни текшириб кў-

ришни, йўл қўнғирлан камчиликларини туғатишга қаратилган тадбирлар белгиланиш илтимос қилиди. Олинган жавоб хатда бундай дейилди: Текширишда меҳнатшароитининг ҳақида келтирилган фактлар тасдиқланди. Юқорида тилга олинган участкаларда жамоат жоилари ва хонадонларини Илҳон нури билан тўла таъминлаш учун маблаг ва кўнғирлиқ материаллари ажратилди. Барча электр тармоқлари шу йилининг иккинчи нивартини охиригача тўла ремонт қилинади. Газета-журнал, хат-хабарлар, пенсия пуллари ағаларига ўз вақтида етказиб берилмади. Ленин ёнор чора-тадбир қўнғирлиқ. Масалага редакция алашушунинг илтимос қилинди.

Редация хатини Калинин район кироия комитетига небориб, унда келтирилган фактларни текшириб кў-

ФАН ОЛАМИДА

БАЙКАЛГА НЕЧТА ДАРЁ ҚУЙИЛАДИ

Бу саволга жавоб бериш қийин эмасдек туйилади. Мақтаб география дрсинида жамонда эг чучур чу-чун сувни кўлга 336 дарё ва сой келиб қуйилади. деб ёзилганлигини ўқиб мумкин. Катта совет энциклопедияси эса, эҳтиёткор бўлиб, «Байкалга 300 дан ошқ дарё ва сой келиб қуйилади», деб ёзади.

Иркутск давлат университетининг илмий ходими, география фанлари кандидати В. М. Бокриин эса, «Байкалга қуюлувчи дарёлар ва сойларнинг сони тўғрисида янги маълумотлар» деган мақоласида (мақола университет асарларида босилган) бундай деб ёзади: «Йиринк масштабни картага қараб ҳисоблаб кўрилганда, Байкалга турлича узунликдаги жами 544 сой келиб қуйилиши маълум бўлади».

Сибирдаги машҳур денгиз кўлга қуйиладиган дарёларнинг сони нечта ўзи ТАСС мухбири йиринк Байкалшунос олим, профессор М. М. Кожовдан мана шу саволларга жавоб беришини сўради.

Байкалга қуйиладиган дарёларнинг сони тўғрисида маълумотлар хилма-хил эканлигини тушунтириш осон. Гап шундаки, Байкалнинг йиринк дарёлари бармоқ билан санаб чиқиш мумкин, деса бўлади. Улар деста-вал Селенга, Юкору Ангара, Баргузин, Турка, Кичера, Снежная дарёлари. Байкалга қуйиладиган дарёларнинг кўпчилиги эса, майда сой ва анкорлардир. Шулар нечта? Улар беш-қарор бўлиб, ёзда қурийдик ва қишда тагига музлайди. Бу сойларнинг баъзилари эса, фақат сербегир йиллардагина ёки баланд тоғлардаги қорлар жадал эриган вақтдагина оқиди. Шундай бўлганидан кейин, уларнинг сониин санаб чиқиш осон гапми?

Шундай қилиб, Байкалга қуйиловчи дарёларнинг умумий сони авторнинг санаб чиқишига боғлиқ, деб таъкидлади М. М. Кожов.

Байкалга 300 дан ортқ дарё ва сой қуйилади, деганимизда (ҳақиқатан ҳам шундай) биз ер юзидан оқадиган доимий дарёларни назарда тутамиз. Баҳодир Байкал сувини 550 минг квадрат километрдан ҳам ортқ кетадиган жуда катта майдондан тўплайди. Аниқланган сўнгги маълумотларга кўра, Байкалдаги сув 22.707 кубометр километр бўлиб, у Американдаги бешта улкан кўлнинг ҳаммасидан сувга тенг келади. Бу жаҳондаги бутун чуқур сув запасларининг каттагина қисмидир.

А. ГАЙДАЙ,

ТАСС мухбири, Иркутск.

Бригаданиз ўтган йили яхши кўрсаткичлар билан аяқлади. Гектаридан 25 центнер ўрнига 36 центнердан пахта олинди. Хосилини қариб ярми машиналарда терида. Оз маблар ва меҳнат сарфлаб арзон пахта етиштиришга муваффақ бўлди.

Пахтакорларимиз юбилей йили янада катта муваффақиятларга эришиш учун ғайрат ва ташаббус кўрсатиб йишмоқда. Яқинда ўз ишини ташмоқдаган қишлоқ хўжалик илгори-

ри қурултой қатнашчиларининг социалистик мажбуриятларини ўқиб беҳад хурсанд бўлди. Шу асосда бу йили янги режаларин белгилаб олдик. Бригаданиз аъзолари беш йилликнинг иккинчи йилида гектаридан 40 центнердан пахта етиштиришга аҳд қилдилар. Бизнинг мусобақадоримиз Х. Каримов ва И. Шарипов ўртоқлар бошқик бригадаларининг пахтакорлари ҳам қурултой

хужжатларини маъқуллаб, гектаридан 38-40 центнердан «оқ олтин» етиштиришга сўз бердилар.

Шу кунларда пахта ерларини экишга сифатли тайёрламоқда. Карталарнинг баланд-паст жойлари теисланмоқда. Ерда намин кўпроқ сақлаш мақсадида шудорланган участкалар эгит оралибди сугорилган. Хозир 80 гектар пахта ермининг талай қисми шў тартибда

сугорилди. Шўрхон участкаларини кичик-кичик чедлар олиб, шўрини яхшилаб юялган. Қол-хосилинда ҳам, бригаданизда ҳам чигит экиш билан бир йўла ерни озиклантириш усуллари кенг қўлланилмоқда. Барча сел-ялкалар шунга мослаштирилган. Қуаги шудор олдига эри-римизга фосфор солинган эди. Экиш билан бирга ҳар гектардан уч тоннадан маҳаллий ўғит, ва 150 килограмдан азотни ара-

лаштириб солишни планлаштири-дик. Хозир 250 тонна ўғит мах-сус гулхоналарда қиритилмоқ-да. Яна бора налш вақтида ерга солиш учун компост тайёрлан-ди. Бу табири ернинг унум-дорлигини оширади. Бран унб-қиқаён ёш гўзаларнинг теорик рипокланнишга мадд беради.

Ўтган йили тажрибаларда си-наб қўрилди, машинада кўпроқ пахта териш экинши бораёт-агротехника жикатдан қулай

муддатларда ўтказишга, гўзани эртароқ ҳосилга киратишга таъ-минлашга боғлиқ. Биз бу йил янги ҳосилини 60 процентини машинада териш мажбуриятини олдик. Бунга ҳозирланов тайёр-гарини ишларини олиб бора-биримиз. Меҳнат-хайдошчи У. Мусулмонов ва тракторчи С. Қўрбон ўртоқлар техникани экинга шайлаб қўйилган. Аг-релининг дастлабки кунлариди чигит экинши бошлаб юбора-миз.

К. ХАЛИЛОВ,

Каттақўрғон райониди
Энгельс номи колхозини
бригада бошлиғи.

Суратдаги бу дилбар қиз Калинин районидаги «Ўзбекистон СССР 40 йиллиги» колхозининг илгор сут соғувчиси Раҳи-ла Пўлатова. У юбилей йилида ўзига биркирилган сигирларнинг ҳар биридан қариб 4000 килограмдан сут соғиб олишга аҳд қилган.

Қ. РОЗИҚОВ ФОТОСИ. (ЎТАГ ФОТОХРОНИКАСИ).

Янги режа

ТАЙЁРГАРЛИК ШУНДАЙ БЎЛСА...

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» РЕЙДИ

майди. Меҳанизаторлар тушқир пайтида уй-ўйларига тар-қалиб кетадилар. Шунинг учун ишда унум бўлмайдир.

Трактор паркида ҳўнасизлик ҳўкм сурмоқда. Ишга яроқли эҳтиёт қисмлар темир-терса-қилларга аралашиб кетган. Фойда-ланса бўладиган култиваторлар деворларини тағила зағ-лаб ётибди. Баҳоси 1000 сўм турадиган «ДТ-20» — трактор-нинг қисмлари талон-тороқ қилинган. Ишга яроқли 3 та трактор ҳисобдан чиқарилган техника қаторида турибди. Пах-та териш машинасининг битта баллонни заҳда туравеганидан чириб қолган.

— Валлоннинг баҳоси қан-ча? — сўради инженер Ф. Ис-ҳодовдан.

— 116 сўм.

— Баллон сақлайдиган жой топилмадими?

Бу саволга колхоз раиси К. Турдиев, инженер Ф. Исҳодов ўртоқлар жавоб беролмай ерга қаради. Умуман колхозда тех-ника қаровига эътибор берил-майдиган бўлса, устакхона муд-ир Саидиқмур Мўҳаррамов, колхоз раиси Каримжон Турдиев ўр-тоқлар жавобгардир.

Сифатли ремонт техниканинг унумли ишлашини таъминлай-ди. Колхозда ремонтнинг сифа-тига панжа орасидан қаралмоқ-да. Айирм тракторларда 3-4 та-дан нуқсон топдиқ. «Ўзсельхоз-техника» район бирлашмасининг давлат техника назоратчиси И. Д. Удовенко тракторларни камчилиги билан қабул қилиб

оляпти. Чўқни у давлат назо-ратчиси эмас, балки меҳмон сифатида иш тутмоқда. Хўжа-ликларда темир-терса бўлмайд.

Биз Солиқов Солиқов бош-қаратган колхоз тракторини кўз-дан кечирдик. Трактор ремонт-дан чиқарилган. Аммо бир қан-ча нуқсон бор. Олдинги гилди-ратининг подшпинни созиламан-ган. Гидросистемасининг шланг-лари эса йўқ. Хаҳо тозалаш-қилари ремонт қилинмаган, кла-панларининг қопқоғи маҳкам-ланмаган. Бундай нуқсонлар бош-қа тракторларда ҳам мав-жуд.

«Победа» колхозининг аъзо-лари бу йил 1070 гектар май-донда мўл пахта ҳосили етиш-тиришга сўз беришган. Ваъдага вафо қилиш учун чигитни агро-техника мудараларида экиш ке-раи. Техникани ишга шай қил-май туриб, чигит экиш мавсуми-ни муваффақиятли ўтказиб бўл-майдик. Бундан «Победа» кол-хозининг раҳбарлари ҳўласа чи-қариб олишлари лозим.

Техникани қўқламга тайёр-

Сергей Васильевич СТАРОДУБЦЕВ

Ўзбекистон меҳнаткашлари оғир-жудалика учрадилар. Атоқини совет физик-олими, совет ҳақ-қини содиқ фарзанди, Ўзбекистон ССР Фанлар Академиясининг ака-демии, Республика Фанлар ака-демии адро физикаси институ-тининг директори Сергей Василье-вич Стародубцев орамиздан кет-ди. Талантли элмининг илмий фа-олияти жўш уриб турган бир пай-тда оғир касаллиги унга шу йил 19 мартда орамиздан олиб олди. Олимнинг илм-аҳқиқ меҳнати фа-олиятининг маълумотидаги эҳти-яс, шу билан бирга унинг таж-рибасида ҳам нег мазмун бўлган эди.

Сергей Васильевич Стародубцев 1914 йилда Ашхобода ишчи о-иласида туғилди. У 1930 йилда Тошкентдаги Ойқўрғон революци-он номи патовозагон ремонтчи заводида ишчилар ўрта мактаби-ни тамомлади, ўз меҳнат фаоли-ятини бошлади.

1931 йилда С. В. Стародубцев Ойқўрғон юртига ўқишга кира-ди ва 1935 йилда Ленинград Дав-лат университетини тамомлаб, электрофизика ихтисосини олади.

У 1935 йилдан 1941 йилгача ўқит-увчи, доцент, Тошкент Давлат университети ва Тошкент тўқимачилик институтининг кафедра-ларида музир бўлиб ишлади. 1938 йилда физика-математика фанла-ри кандидати илмий даражасини олиш учун диссертация ёқлади.

У 1941 йилда Совет Армияси са-

фига қатнашди. 1942 йилда еса Ленинграддаги Қизил байроқчи Момайский номи ҳарбий-денгиз инженерлик академиясининг ўқи-тувчиси илмб таъинланди.

1946 йилда у техника фанлари доктори илмий даражасини олиш учун диссертация ёқилгандан ке-йин ана шу академиянинг про-фессори, кафедра бошлиғи қилиб таъинланди ва айни бир вақтда СССР Фанлар Академияси Ленин-град физика-техника институти адро реакциялари лабораторияси-нинг мудир бўлиб ишлади.

1956 йилда С. В. Стародубцев Ўзбекистон ССР Фанлар ака-демиясининг академиги ва Ака-демиянинг биринчи вице-президенти қилиб сайланди. 1966 йилда еса республика Фанлар акаде-мии адро физикаси институти-нинг директори этиб таъинланди.

Сергей Васильевич ана шу лаво-зимларда ишлар экан, Ўзбеки-стонда физика фанини ривожлан-тиришга кўп меҳнат сарфлаган, жуда кўп вақт бир физик олимлар-ни тарбиялаб етиштирди. Ўзбеки-стон Фанлар академияси адро физикаси институтининг қурили-шини лойиҳаса унинг бевосита раҳ-барлигида ишлаб чиқилди ва амал-га оширилди. Ўзбекистон Фанлар академияси адро физикаси инс-титутини Совет Шайридаги йил-изим марказлардан бири бўлиб қолди. Сергей Васильевич 100 дан ортқ илмий асарлар, шу жумладан бир қанч салмонди моногра-фиялар ёзиб, нашр еттирди. Физик-инженер соҳасидан ва илмий-ишловчи кадрлар тайёрлашга катта ҳизматлари учун С. В. Стародубцевга «Ўзбекистон ССР Ака-демияси» фахрий унвони берилди.

С. В. Стародубцев илмий-иш-ловчи ҳаётида актив иштирокчи-лиги у бешинчи ва олтинчи қақ-қини Ўзбекистон ССР Олий Со-ветининг депутаты, бешинчи қақ-қини республика Олий Совети ра-исининг ўринбосари эди.

Партия ва Совет ҳўкумати С. В. Стародубцевнинг катта ҳизматла-рига юксак баҳо беришди. У бир қанча олим ва медаллар билан мувофотланган эди.

Илмий совет олими ва педаго-ги, давлат ва жамоат ағойи, ақо-либ инсон Сергей Васильевич Стародубцевнинг ёрқин хотираси қалбларимизда ҳамилса сақлана-ди.

Ш. Р. Рашидов, Е. С. Насриддинова, Р. Қ. Қўрбон, Н. Г. Анисимкин, В. Г. Ломоносов, Н. Г. Лященко, М. М. Мухомонов, Н. М. Маточков, Р. Н. Нишонов, М. А. Абдуразақов, С. Р. Расулов, М. Т. Турсунов, А. С. Абдуллин, С. О. Азиев, С. К. Зейдуллаев, З. И. Андронов, А. С. Азиев, А. М. Аюмбеков, У. О. Орпик, К. Н. Вадридиев, У. Р. Ғўломов, В. Қ. Қўлов, В. С. Мазитов, А. М. Музафаров, Н. М. Мухомов, В. Мухомов, М. Н. Навиев, М. К. Нуруллоев, С. Н. Риков, Ш. З. Уразаев, М. Т. Урозов, О. С. Солинов, А. У. Салимов, Т. С. Сарикос-нов, С. Х. Сиринов, Я. Х. Тўрақўлов, М. А. Хўжинова, М. З. Хўмидхонов.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАТИСИ
МАРКАЗИ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕ-
КИСТОН ССР МИНИСТРЛАР
СОВЕТИДА

Ўзбекистон ССР Фанлар ака-демиясининг академиги, республика Фанлар академияси адро физика-си институтининг директори Сер-гей Васильевич Стародубцевни дафн этишни уюштириш учун Ўз-бекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Ми-нистрлар Совети О. С. Солинов (раис), Р. Н. Нишонов, А. С. Абду-ллин, К. Р. Раҳимов, Х. У. Умаров, П. И. Садименов ўртоқлардан иборат Ҳўкумат комиссияси тўзиди.

Мархум билан 22 март соат 12.00 дан соат 14.00 гача хайра-лиш мумкин.

С. В. Стародубцевнинг жасади Ботаник кўчасидаги қабристонда дафн этилади.

Дўстлик анжумани

Москва. Бу ерда Совет ва чет эл хотин-қизларининг янаҳон симпозиу-ми бўлиб ўтди. Симпозиумда ер ша-рининг 85 мамлакатидан келган хо-тин-қизлар фикр алмашдилар.

Улуз Октябрь революциясининг 50 йиллиғи олдидан Халқаро хотин-қиз-лар кўни 8 Март байрами муносаба-ти билан СССР хотин-қизлар коми-тетти. Чет мамлакатлар билан дўст-лик ва ҳамкорлик совет мамияти уюштирган бу симпозиумга ВДР, Бразилия, Англия, Япония, АҚШ, И-спания, Мексика, ГДР, ГФР, Италия, Чили, Колумбия, Цейлон, Конго, Эрон, Ҳиндистон, ВАР, Швейцария, Швейцария, Жапон, Франция, Югос-лавия, Кипр, Англия, Италия, Мозам-бик, Танзания, Сомали, Жапония Аф-рика Республикаси ва бошқа жуда кўп мамлакатларнинг хотин-қизлари билан бирга мамлакатимиздан итти-фоқчи республикалардан ҳам хотин-қизлар тақлиф етилди. Бу анжуман дўстлигини, тинчликнинг тантанали байрамига айлантирди. Халқаро симпозиумда янаҳода аёллар ичи-да биринчи бўлиб комсомис забт етган Валентина Терешкова, Испания Ком-мунист партиясининг раҳбара Дом-ингос Ибаррури, Совет Иттифоқининг дўсти, Франция — Совет хотин-қиз-лар ҳамкорлиги комитетининг прези-денти Жювено, Социалистик Меҳнат Ҳақрамони, Болгария хотин-қизлар комитетининг раиси Рада Тадоро, Совет Иттифоқи Наҳрамони, бомбар-дировчи авиациясининг содиқ қомандири Лилия Мухомина (Росто-в), Социалистик Меҳнат Ҳақрамо-ни, СССР Олий Совети депутаты Со-лид Нўгоева (Қирғизистон), Совет Иттифоқи Наҳрамони, содиқ развед-качи Валентина Карповна (Еврос-топол), Ленин орденли врач Е. П. Смирнова, Кеяни хотин-қизлар Со-ветининг президенти Елизавет Мвен-дар ва бошқа жуда кўп атоқли давлат, жамоат, фан, маданият ар-ишлари, ёзувчилар, журналистлар иштирок етдилар.

Алсена, овансиз шояр ҳам, қаҳра-мон ҳам бўлиди. — деган эди бау-чички А. М. Горький. Дўстлик, тинч-лик анжуманига тўғайилган тоқ-лиқ етганли, давлат арбоблари, саломатлик посбонлари, ишчи руҳи-нинг илмкелари, сўзлаб соҳибла-олишга эваб тинчлик посбонлари, қа-ёт тоғдорлари — оналар ҳамдир. Бас шундай экан, оналар бу анжум-анда ўз бахти-қисоли қаринда, қадр-қиммати ҳақида, қорани ларзага со-лувчи уруш дахшатлари ҳақида, бе-роларлар кучли, халқлардан турган ва чўқур дўстлигининг қудрати ҳақи-да сўз юритдилар. Улар Совет аёли-нинг социалистик мамиятида туғган урни, айтибди, юксак мавқои тўғ-рисида совет — хотин-қизлар коми-тетининг раиси Н. В. Попованинг доқлиғини тилидилар.

Гулар — қангиса барҳаёт муҳаб-батини қирғини, бахтининг гўзали, дейдилар, Ўзбекистонимиз эса, гул-лар улаҳси. Шу гуларлар улаҳсига тақ-лиф етдин улаҳси. Олтин қанқорлар кўлгута лаб очганда, Фарғона ху-

сайинлари қўшдан нур омиб зар-ланганда, бекасам туя кийган тар-вузлар шарбатга тўлганда, Кува азорлари тасо ёрилганда, атр гуллар бўйи болларни тутганда, мажнун тол-лар кўл сувига оозини айтганда, пах-қа қаровиларининг кети улаҳмай, қарнай-сурнай наволари анграганда, Ўзбекистонимизга гаширф буюринг, деб тақлиф етдиқ уларни. Ўзбек дў-сти чет элчи дўгонларни гоат қиз-қизтириб қолди. Ўзбек қизининг револю-циягача бўлган фониали тақдирини ҳа-қида Ойқўрғон тоғининг қайташхис нурлари, самаралари ҳақидаги ҳи-қомиз уларни жуда қизқинтирди.

Тақдирини кўл билан раптур одам, Ғойибдан келган бахт, бир афсона...

Ўзбек халқ шоири, академик Ға-фур Ғўлом айтганидан ю ноёб бах-тимиз ғойибдан кели омондан туш-мади. Биз уни юртимизда қон тў-киб, қурбонлар бериб қўлга кирит-дик. Бизнинг аёлларимиз ўз пешона-тери, меҳнати, жафашагини билан бахт топибдилар.

Дўстини анжуманида ҳамма бир-ден бахт-ниҳоддан сўзламиди, йўқ! Лабларига тақасом нафратга, кўз-лариди учун етдиқ ёшга, қоракла-ли возни хис-туғулар ноҳушлиқ йи-лаи алмашди.

Қали капитализм асоратидан ҳало-с бўлмаган чамлакатлардан келган аёллар, ўз юртидан қувғин етилиб, ўрмон қанализаторларида қон қури-шга мажбур етилган алам-дидилар, аёл бўлгани учун эркаклардан икки баробар кам иш қақи олишга мах-кум етилган зағфарлар, ўз бошавини бағрига босиб унинг тақдирини учун аламда кўзларига ёш олган бечора оналар, уруш, бомба дахшатидан ут-кейи айириб қўлган, охирида тўғиб-қўрилган бевадал, номидан сўзлаган, хотин-қизлар ҳасратига шерик бўл-май оловчи эва йў эди.

Мана, Сьерра-Леонедан келган Тшонани Хана исми аёлнинг сел-позумида айтган гаплари: Совет аёл-ларининг эрлар билан баробар қучуқ ва имониятларга эга енанини кўриб хайратда қолдик. Бизнинг аёллари-миз бундай қучуқлардан маҳрум.

Биз болаларимизга, сўт, нон етказ-аолмаймиз. Болаларимизни орамизга ортиб, намойишлар уюштиришга мажбур бўлаётимиз. Вироқ, губер-натор олдиға қўйган талабларимиз ҳамма жавабсиз. Бизда совиқ, гу-ғу тоғломечалари хал бўлган эмас.

Ўрта маълумот оғиш, умуман маъ-лумот олиш учун кул тўлашмиш-ди. Биз Сизлар қаби Халқаро хо-тин-қизлар кўни 8 Мартни бўлай-ди-қилар кўл оламийми. Вироқ қураш-давом етаётир. Бу соҳада сизлар-нинг ёрдамчилигига муҳтожмиз. Аёл-ларимиз қўқимиза, тенгсизликка қар-ши курашмоқда. Биз эркаклар билан баробар ҳўқуқига эга бўлиш учун, инсон қаби янаш учун кура-шимиз.

Ангота аёлларининг озад бўли-ши истайми, — деб сўз бошладик Терера Катейока. Ленин мамлакат-ни напвизатдан асорати остида, Мамлакат озад бўлмагача, аёллар озад

ЖАХОН ХОТИН-ҚИЗЛАР
СИМПОЗИУМИНИНГ
ҚАТНАШЧИЛАРИ ХИҚОЯ
ҚИЛАДИЛАР.

бўла олмайди. Биз озад совет аёлла-рига ҳавас қилимиз. Қурашин, иш-лашин, аишвини улардан ўрганамиз. Дўнуда озолиқдан ҳам кўра ларза-рон сўз бўлмаси нерам. Яшасин, озад совет аёллари!

Аргентиналик аёл совет хотин-қиз-ларига ўз халқининг ота-ини салом-ини топдилар. Фашистларнинг ҳарбий қинтатугуси ўрнатилган биз-нинг мамлакатда, дейди у электр, ҳа-қида энг заорури эҳтиёжларимиз ҳам қондирилмайдик. Америка им-периализмизга қарши кураш кескин ту-олагани. Бу курашда Аргентина хотин-қизлари ҳам иштирок етмоқда.

Йуда кўп қичинчиларга дуч кел-тайтирди. Аёлларимиз кўпгаб по-доб бўлаётир. Шундай бўлса ҳам че-кинганимизча йўқ. Партизанларга оғир-оғирлар, доридармонлар етказ-иб берилма, уларнинг болаларимиз кўстйриб рағишга қўлсиз бўлишмиш.

Моамбиклик аёлнинг итти зава-да ўтирганларини сўкутга солиб қўйди. Ўтирганларимиз ўрмонларда, тоғ-ларда, қаторларда гулмоқда. Но-қин уй-жойга, озода қўрна тўшмакча, ватанга эрмиз. Аҳолининг жуда оғир. Аҳолига меҳнатчи ердами мут-лақо йўқ даражасида. Биз озодин ис-таймиз. Америка империализмизга нафратимиз чечис.

— Болаларимизнинг қорини тўй-дириш бизнинг энг асосий мақсади-мизди, — деб ҳўқин қилди Чили вакиласи. Бизим олш, ўзимизга ҳа-қим, меҳмон қутли, байрам қилиш ҳақида ўйлашга амонимиз ҳам, ҳақ-қинимиз ҳам йўқ. Аёллар қор ишлар-да ишлайди. қач иш қақи олади. Бизда 100 кишидан 32 кишигина ош-лайди, қолгани ишсиз, оч, юпун; уй-жой масалани гоат оғир ақволда. 60 процент аҳоли, уй-жойсиз деса бўла-ди. Биз ҳам уй-жойсизларга ўқиш-ини, ҳўнар, билим етаси бўлишини ис-таймиз. Ленин ўқиб пулли, ақволи-миз тағт бўлган; учун иштётлар-ни тамомлаб олмаб тақлиб кетишга мажбур бўлаётимиз.

Жанубий Африка республикасидаи келган элб империализм мамлаятини-нинг ваҳшиятчилиги ҳақида ҳиқоя қилиб берди. Беодили талаб этиш қи-лингач ҳақ бир кураш қаттиқчи ту-рмаларга таъшилади. Хомиладор аёлларни қарорлаб дорларга оса-лтирар. Бу билан улар бизнинг ис-ти-роқларимизни қурғоқчи бўлади-ди. Ленин кураш тобора аянга ола-ётир. Биз қўлга қулол ушлаган ҳол-да ўқиниш тайёримиз.

Дўнуда кеч бир она ўз оқимини ту-тун қоплашини истайди. Ленин бизнинг оқимини бомбалар ту-тунин билан қоплаган.

Вьетнамлик эш она Нгуен Тхя Се шу бомбалар туфайли турт бошис-дан, ердан, уй-жойидан жудо бў-лди. Эндиқина 35 ёшга қирган бу аёл-нинг соқларини оппоқ қирво қопла-ди. Унинг юзларида, баданда бомба яраохатлари. Ленин унинг юзигади-

ги жароҳат бир умр битмас жароҳат-дир. Америка империализмларининг каттаси 14 ёш, қичиғи 5 ойлик бўл-ган 4 боласини аҳақлаб ўлдирилди. Бу ҳам етмагандай болалар жасади қўйилган қабри моли-мули бекитил-ган жой гумон қилиб, наваб қўриш-ди, болаларнинг жасадига эса улоқ-тириб таъшилади...

Вьетнамлик аёлнинг ҳиқояси заҳда шовқин-сурон кўтарди. Йўқоқини қонди уруш Вьетнамдан қўқининг торти — деган қитоблар янгради...

Йўқ, уруш халқаро масалаларни ҳал етувчи восита бўлмаслиги нерак, бў-лолмайди ҳам!

Фарзандлари уоуида ҳалоқ бўлган, пешоналари ақилларга тўлган она-лар сўраг, урушин хоҳлаймиз у? Йўқ! Йўқ! Опоқ ҳарир қўқинаса ўрналиб, боғда гул саралаётган келинчақдан сўраг, урушин хоҳлаймиз у? Йўқ! Йўқ! Она синасига, лабини қўйиб тамашанетган гўлдан сўраг, уруш-нинг хоҳлаймиз у? Йўқ!

Танаффуз эълон қилинади, аёллар бир-бирларини қучоқлаб ўз хайри-оғирларини, дўстларини, тинчликка бўлган истакларини таълиф етдилар. Ҳа, улар бир-бирларининг тилларини тушунишмайди, лекин типчилик-да, дўстликка тилина қоракларина ту-шунишмайди. Интернационал янграйди.

Оқ, сарин, қор қўлар бир-бирлари билан бирлашди. «Дўстлик», «Тинч-лик» деган сўзлар рус, ўзбек, тоик, хинд, араб, немис, инглиз, францу

